

POSTANOWIENIE

Dnia 25 kwietnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Małgorzata Gersdorf (przewodniczący)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku A. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

o świadczenie rehabilitacyjne i zasiłek chorobowy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 25 kwietnia 2012 r.,

zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Okręgowego

z dnia 9 listopada 2011 r.,

1. oddała zażalenie,

2. przyznaje radcy prawnemu T. W. od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego) wynagrodzenie z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu zażaleniowym w kwocie 120 (sto dwadzieścia) zł powiększonej o obowiązującą stawkę podatku od towarów i usług.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 9 listopada 2011 r. Sąd Okręgowy - działając na podstawie art. 328 § 1 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. - odrzucił wniosek A. W. o sporządzenie uzasadnienia wyroku tego Sądu z dnia 13 października 2011 r.

uznając, że składając przedmiotowy wniosek w dniu 4 listopada 2011 r. wnioskodawca uchybił terminowi określone w art. 387 § 3 k.p.c.

W zażaleniu na powyższe postanowienie wnioskodawca zarzucił naruszenie: 1) art. 472 § 1 i 2 k.p.c. poprzez brak ich zastosowania w sprawie; 2) norm interpretacyjnych postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych wprowadzających szereg ułatwień dla wnioskodawcy, a w szczególności poprzez niezastosowanie w drodze analogii i wnioskowania *a maiori ad minus* norm wynikających z art. 477⁹ § 3 k.p.c.; 3) art. 487 § 1, 2 i 3 k.p.c. (z uzasadnienia zażalenia zdaje się wynikać, że skarżącemu chodzi o art. 387 § 1-3 k.p.c.), poprzez jego niewłaściwą interpretację; 4) art. 9 k.p.c., poprzez jego niezastosowanie; 5) art. 5 k.p.c., poprzez jego niezastosowanie; 6) art. 168 w związku z art. 5 k.p.c., poprzez ich niezastosowanie.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie nie zawiera usprawiedliwionych zarzutów.

Zgodnie z zasadą formalizmu postępowania cywilnego, aby czynność procesowa strony mogła wyrzucić zamierzone skutki, musi być dokonana w określonym terminie, a więc w okresie przewidzianym do jej dokonania. Terminy te - jako ustanowione przez przepisy Kodeksu postępowania cywilnego - mają charakter procesowy i ustawowy. Nie mogą być przedłużane ani skracane przez sąd lub przewodniczącego jak ma to miejsce w przypadku terminów sądowych, a ich upływ powoduje bezwzględną bezskuteczność dokonanej przez stronę czynności procesowej bez względu na to, czy przekroczenie terminu nastąpiło z winy strony, czy też bez takiej winy (art. 167 k.p.c., zgodnie z którym czynność procesowa podjęta przez stronę po upływie terminu jest bezskuteczna) oraz obowiązek sądu uwzględnienia tego przekroczenia z urzędu i odrzucenia spóźnionego środka procesowego (tu: art. 328 § 1 zdanie drugie w związku z odpowiednio stosowanym art. 391 § 1 k.p.c.), chyba że wraz z nim zostanie złożony wniosek o przywrócenie terminu do jego wniesienia (art. 168 i następnne k.p.c.).

Stosownie do art. 387 § 1 k.p.c. sąd drugiej instancji uzasadnia z urzędu wyrok oraz postanowienie kończące postępowanie w sprawie. W sprawach, w których apelację oddalono, uzasadnienie sporządza się tylko wówczas, gdy strona zażądała doręczenia jej wyroku z uzasadnieniem. Zgodnie z § 2 powołanego wyżej artykułu sporządzenie uzasadnienia powinno nastąpić w terminie dwóch tygodni od dnia ogłoszenia sentencji orzeczenia. Jeżeli ogłoszenia nie było, termin ten liczy się od dnia wydania orzeczenia. W sprawach, w których apelację oddalono, uzasadnienie sporządza się w terminie dwóch tygodni od dnia zgłoszenia wniosku. W myśl art. 387 § 3 zdanie pierwsze k.p.c. orzeczenie z uzasadnieniem doręcza się tej stronie, która w terminie tygodniowym od ogłoszenia sentencji zażądała doręczenia.

Z przywołanych wyżej przepisów skarżący zdaje się wyprowadzać wniosek, że obowiązek sporządzenia uzasadnienia wyroku przez sąd odwoławczy wynika z art. 387 § 2 k.p.c., zaś jego doręczenia - z art. 387 § 3 k.p.c. W rezultacie wywodzi, że sąd drugiej instancji nie może odrzucić wniosku o sporządzenie uzasadnienia, gdyż pierwszy z powołanych przepisów nie określa ani terminu do jego złożenia, ani skutków niedotrzymania tego terminu, czym innym jest natomiast zgłoszenie żądania doręczenia wyroku z uzasadnieniem, o którym stanowi art. 387 § 3 k.p.c. Prezentowany przez skarżącego pogląd jest błędny, gdyż art. 387 § 2 k.p.c. określa jedynie termin do sporządzenia uzasadnienia wyroku przez sąd drugiej instancji. Termin ten rozpoczyna bieg wyłącznie w sytuacjach określonych w art. 387 § 1 k.p.c., a więc w przypadku oddalenia apelacji - jak w sprawie, w której zostało wniesione rozpoznawane zażalenie - tylko wówczas, gdy strona zażądała doręczenia jej wyroku z uzasadnieniem. Z obu tych przepisów jasno zatem wynika, że sąd drugiej instancji sporządza uzasadnienie wyroku oddalającego apelację w terminie dwóch tygodni od dnia zgłoszenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem. Z kolei siedmiodniowy termin dla dokonania tej czynności określa jednoznacznie art. 387 § 3 k.p.c., nakazujący jego liczenie od ogłoszenia sentencji orzeczenia. W rezultacie wniosek o doręczenie wyroku z uzasadnieniem w sprawie, w której oddalono apelację, pochłania wniosek o sporządzenie uzasadnienia tego wyroku. Jest to oczywiste, gdyż sąd odwoławczy co do zasady uzasadnia wyroki z urzędu, jednakże w przypadku oddalenia apelacji wyłącznie wówczas, gdy strona

złożyła wniosek o doręczenie jej wyroku z uzasadnieniem. Ponieważ przepisy znajdujące zastosowanie w postępowaniu odwoławczym nie regulują sposobu postępowania ze spóźnionym wnioskiem o doręczenie uzasadnienia orzeczenia z uzasadnieniem, przeto kwestia ta podlega rozstrzygnięciu na podstawie odpowiednio stosowanego (poprzez art. 391 § 1 k.p.c.) art. 328 § 1 zdanie drugie k.p.c., obligującego sąd drugiej instancji do odrzucenia wniosku złożonego z uchybieniem terminu. W konsekwencji odrzucenie spóźnionego wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem pochlania odmowę sporządzenia uzasadnienia orzeczenia oddalającego apelację i - *de facto* - stanowi odrzucenie wniosku w tym przedmiocie, zaś samo odrzucenie wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku oddalającego apelację jest równoznaczne w skutkach z odrzuceniem żądania jego doręczenia w trybie art. 387 § 3 k.p.c.

Podstawy żądania doręczenia wyroku z uzasadnieniem nie może w takiej sytuacji stanowić art. 9 k.p.c. Niewątpliwie stosownie do § 1 zdanie drugie tego artykułu, strony i uczestnicy postępowania mają prawo otrzymywać odpisy, kopie lub wyciągi z akt, w tym odpisy wyroku i uzasadnienia, ale tego ostatniego tylko w przypadku, gdy zostało ono sporządzone, między innymi, z urzędu lub na żądanie strony zgłoszone w trybie określonym w art. 387 § 3 k.p.c. Zgłoszenie wniosku w trybie art. 9 k.p.c. nie wywołuje natomiast skutków procesowych i nie zastępuje wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem, obligującego sąd drugiej instancji - po myśli art. 387 § 1 zdanie drugie k.p.c. - do sporządzenia uzasadnienia wyroku oddalającego apelację. Wbrew wywodom skarżącego, nawet doręczenie na podstawie art. 9 k.p.c. odpisu wyroku ze sporządzonym uzasadnieniem nie otwiera drogi do wniesienia skargi kasacyjnej (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 1997 r., I CZ 142/97, LEX nr 50619 oraz z dnia 12 września 2003 r., I PZ 59/01, OSNAPiUS 2003 nr 17, poz. 416).

Zarzuty naruszenia art. 5 k.p.c., które skarżący upatruje w niepouczeniu go w trakcie toczącego się postępowania co do czynności procesowych oraz art. 472 § 1 i 2 k.p.c. wskutek niepewnienia się przez Sąd drugiej instancji o dojściu do wnioskodawcy zawiadomienia o terminie rozprawy poprzedzającej wydanie wyroku, są bezzasadne już tylko dlatego, że art. 387 § 3 k.p.c. jednoznacznie ustanawia początek biegu terminu do żądania doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem od

ogłoszenia jego sentencji. Kwestie prawidłowości działania sądu orzekającego w trakcie postępowania poprzedzającego ogłoszenie orzeczenia nie mają zatem jakiegokolwiek znaczenia dla rozpoczęcia biegu przedmiotowego terminu. Niezasadny jest również zarzut obrazy art. 477⁹ § 3 k.p.c., gdyż ten przepis o szczególnym charakterze odnosi się wyłącznie do odwołań wnoszonych od decyzji organów rentowych i wszczynających postępowanie sądowe i nie znajduje zastosowania do późniejszych czynności procesowych stron w tym postępowaniu, do których mają zastosowanie przepisy o przywróceniu terminu na zasadach ogólnych (art. 168 i następne k.p.c.; por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 404/09, LEX nr 611422). Nieusprawiedliwiony jest wreszcie zarzut naruszenia art. 5 w związku z art. 168 k.p.c., gdyż pouczenie lub brak pouczenia o możliwości wniesienia wniosku o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej nie ma żadnego wpływu na bezskuteczność czynności dokonanej z uchybieniem terminu i obowiązek sądu odrzucenia spóźnionego środka procesowego, z którym nie został jednocześnie złożony wniosek o przywrócenie terminu do jego wniesienia (por. także uzasadnienie uchwały połączonych Izb - Cywilnej oraz Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2011 r., III CZP 38/11, LEX nr 1027055).

Z tych względów zażalenie podlega oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.